ГРОМАДСЬКА СПІЛКА «УКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ»

ЗАТВЕРДЖЕНО
Головою ГС «УАІТ»
наказ від 10.10.2026 № 2610-10/1-в
Галушко В. О.

ПРОГРАМА
підвищення кваліфікації вчителів-дефектологів та вчителів-логопедів закладів загальної середньої освіти
«ОСОБЛИВОСТІ КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИТКОВОЇ РОБОТИ З УЧНЯМИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ: ЦИФРОВІ ІНСТРУМЕНТИ Й ШІ-ТРЕНАЖЕРИ»

Запоріжжя – 2026

Розробник(и): Громадська спілка «Українська асоціація інноваційних технологій» (Галушко В. О., доктор технічних наук, голова ГС «УАІТ»; Александров М. О., доктор філософії, доцент Донецького національного технічного університету).

Напрям підвищення кваліфікації: особливості корекційно-розвиткової роботи з дітьми з особливими освітніми потребами з урахуванням категорій (типів) особливих освітніх потреб (труднощів).

Розроблено на основі типової програми: Типова програма «Особливості корекційно-розвиткової роботи з учнями з ООП з урахуванням категорії (типу) особливих освітніх потреб (труднощів)» (наказ МОН від 05.02.2026 № 187).

Термін дії програми: з 10.10.2026 до 31.12.2030 року.

© ГС «Українська асоціація інноваційних технологій», 2026

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми. Корекційно-розвиткова робота потребує великої кількості коротких, передбачуваних, індивідуалізованих вправ, а готові цифрові платформи рідко відповідають цілям індивідуальної програми розвитку. Вчитель-дефектолог і вчитель-логопед витрачають багато часу на виготовлення матеріалів і облік маленьких кроків дитини.

Програма реалізує Типову програму підвищення кваліфікації вчителів-дефектологів та вчителів-логопедів ЗЗСО (наказ МОН від 05.02.2026 № 187) у повному обсязі й поглиблює її складник щодо асистивних і цифрових технологій: учасники добирають і створюють за допомогою штучного інтелекту доступні матеріали й корекційні тренажери під цілі ІПР без програмування й без персональних даних дитини.

Цільова група: вчителі-дефектологи, вчителі-логопеди закладів загальної середньої освіти.

Обсяг (тривалість): 30 год (1 кредит ЄКТС).

Особливості реалізації програми: програма розроблена на основі Типової програми (наказ МОН від 05.02.2026 № 187), реалізується в повному обсязі зі збереженням її структури й розподілу годин; власний складник (до 30 %) стосується цифрових інструментів і ШІ-тренажерів. Реалізується відповідно до постанови КМУ від 21.08.2019 № 800 за власний кошт слухача. Відеопояснення, практичні завдання, тренажери й тестування на освітній платформі суб'єкта підвищення кваліфікації; дві синхронні зустрічі (по 2 академічні години) для розбору кейсів; навчання триває чотири тижні. Правило «нуль персональних даних»: діагнози, висновки ІРЦ, ІПР, ПІБ, фото й роботи дитини не вводяться в ШІ-сервіси; профіль потреб описується знеособлено.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: інституційна (дистанційна, змішаний режим): асинхронно, відеопояснення, практичні завдання й тестування на освітній платформі суб'єкта підвищення кваліфікації; синхронно, дві онлайн-зустрічі.

Мета підвищення кваліфікації: розвиток і вдосконалення професійних компетентностей вчителів-дефектологів і вчителів-логопедів щодо організації корекційно-розвиткової роботи з учнями з ООП з урахуванням категорії (типу) особливих освітніх потреб (труднощів), зокрема з використанням цифрових інструментів, асистивних технологій і штучного інтелекту.

Завдання підвищення кваліфікації:

– розширити знання нормативно-правового й програмно-методичного забезпечення корекційно-розвиткової роботи

– систематизувати категорії (типи) особливих освітніх потреб і їх вимоги до освітнього, зокрема цифрового, середовища

– навчити діагностувати особливості розвитку учнів з ООП і планувати корекційно-розвиткову роботу відповідно до ІПР

– ознайомити з сучасними методиками й технологіями корекційно-розвиткової роботи, альтернативною та додатковою комунікацією, асистивними технологіями

– навчити створювати доступні матеріали й корекційні тренажери за допомогою ШІ та вести облік маленьких кроків без персональних даних

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться: відповідно до професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (наказ МОН від 29.08.2024 № 1225):

– В1. Інклюзивна компетентність: В1.1. Здатність створювати умови, які забезпечують функціонування інклюзивного освітнього середовища

– В1. Інклюзивна компетентність: В1.3. Здатність забезпечувати в освітньому середовищі сприятливі умови для кожного здобувача освіти з урахуванням вікових та інших індивідуальних особливостей

– А2. Предметно-методична компетентність: А2.4. Здатність добирати і використовувати сучасні й ефективні методики і технології навчання, виховання й розвитку здобувачів освіти

– А3. Інформаційно-цифрова компетентність: А3.1. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею в професійній діяльності; А3.2. Здатність ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) ресурси

Очікувані результати підвищення кваліфікації: після завершення навчання за програмою слухачі зможуть:

– пояснювати нормативно-правові засади й програмно-методичне забезпечення корекційно-розвиткової роботи з учнями з ООП

– класифікувати категорії (типи) особливих освітніх потреб і визначати їхні вимоги до освітнього й цифрового середовища

– планувати корекційно-розвиткову роботу на основі діагностики та цілей ІПР

– добирати методики, технології, засоби альтернативної та додаткової комунікації й асистивні технології відповідно до потреб учня

– створювати за допомогою ШІ доступні матеріали й корекційні тренажери та аналізувати прогрес учня без персональних даних

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації: оцінювання накопичувальне, за 100-бальною шкалою: практичні завдання (5) до 40 балів; тести модулів до 20 балів; підсумкова робота «Цифровий комплект корекційно-розвиткової роботи для одного учня (знеособлено)» до 40 балів. Прохідний бал 60.

Документ про підвищення кваліфікації: сертифікат про підвищення кваліфікації (30 год / 1 кредит ЄКТС), який видає ГС «УАІТ»; відомості вносяться до платформи «Вектор».

Вартість: 500 грн для одного слухача.

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Розподіл годин відповідає Типовій програмі (лекції 8, практичні 12, самостійна робота 8, підсумкові заходи 2). Лекції, короткі відеопояснення; практичні: завдання на знеособлених профілях потреб учнів слухачів, дві онлайн-зустрічі з розбором кейсів. Самостійна робота: опрацювання нормативних документів і корекційних програм, створення матеріалів і тренажерів.

Зміст програми складається з 2 модулів та 6 взаємопов'язаних тем. На етапі завершення навчання слухачі складають підсумковий тест і захищають цифровий комплект корекційно-розвиткової роботи для одного учня (знеособлено). Максимальна кількість балів 100. Прохідний бал 60. Учасники, які успішно пройшли навчання, отримують сертифікат.

Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту Програми, складає: 30 год, з них лекційні заняття 8 год, практична робота 12 год, самостійна робота 8 год, контрольні заходи 2 год.

Навчально-тематичний план

Назва навчальних тем	Кількість годин				
	Лекції	**Практичні заняття**	**Самостійна робота**	**Контрольні заходи**	**Усього**
МОДУЛЬ 1. Нормативно-правове та методичне забезпечення корекційно-розвиткової роботи в умовах реформування загальної середньої освіти					
Тема 1.1. Нормативно-правове забезпечення корекційно-розвиткової роботи з учнями з ООП	1	2	1	–	4
Тема 1.2. Сучасне програмно-методичне забезпечення корекційно-розвиткової роботи	1	2	1	–	4
Тема 1.3. Категорії (типи) особливих освітніх потреб (труднощів) здобувачів освіти	1	2	1	–	4
Разом за модулем	**3**	**6**	**3**	**–**	**12**
МОДУЛЬ 2. Організація корекційно-розвиткової роботи зі здобувачами освіти з урахуванням категорії (типу) особливих освітніх потреб (труднощів)					
Тема 2.1. Діагностика особливостей розвитку учнів з ООП і планування корекційно-розвиткової роботи	2	2	1	–	5
Тема 2.2. Особливості корекційно-розвиткової роботи з урахуванням	2	2	2	–	6

категорій (типів) особливих освітніх потреб					
Тема 2.3. Сучасні методики й технології корекційно-розвиткової роботи; цифрові інструменти й ШІ-тренажери	1	2	2	–	5
Разом за модулем	**5**	**6**	**5**	**–**	**16**
Підсумкові заходи	–	–	–	2	2
Усього	**8**	**12**	**8**	**2**	**30**

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1. Нормативно-правове та методичне забезпечення корекційно-розвиткової роботи в умовах реформування загальної середньої освіти

Тема 1.1. Нормативно-правове забезпечення корекційно-розвиткової роботи з учнями з ООП

Поняття корекційно-розвиткової роботи; чинники потреби в корекційно-розвиткових заняттях; основні напрями, мета й завдання в другому циклі базової середньої освіти; Порядок організації інклюзивного навчання (постанова КМУ № 957), Положення про ІРЦ (№ 545), Типовий перелік допоміжних засобів (наказ МОН № 414). Практика: карта нормативних документів свого закладу.

Тема 1.2. Сучасне програмно-методичне забезпечення корекційно-розвиткової роботи

Програми з корекційно-розвиткової роботи для 5–10 класів (ІСПП імені Миколи Ярмаченка НАПН України), каталоги грифів МЗО й УІРО; добір і адаптація програм; цифрові бібліотеки й національні освітні ресурси. Практика: добір програми для свого учня.

Тема 1.3. Категорії (типи) особливих освітніх потреб (труднощів) здобувачів освіти

Фізичні, психічні, інтелектуальні, сенсорні труднощі, розлади поведінки, складні порушення; рівні підтримки; вимоги кожної категорії до освітнього й цифрового середовища (сенсорне навантаження, час на екрані, передбачуваність, шрифт і контраст). Тренажер «Категорія → вимоги».

МОДУЛЬ 2. Організація корекційно-розвиткової роботи зі здобувачами освіти з урахуванням категорії (типу) особливих освітніх потреб (труднощів)

Тема 2.1. Діагностика особливостей розвитку учнів з ООП і планування корекційно-розвиткової роботи

Діагностичні методики, спостереження, висновок ІРЦ та ІПР як точка відліку; цілі SMART; планування занять; знеособлений цифровий профіль потреб

учня; облік проведення корекційно-розвиткових занять. Практика: профіль потреб і план занять для одного учня.

Тема 2.2. Особливості корекційно-розвиткової роботи з урахуванням категорій (типів) особливих освітніх потреб

Напрями й зміст роботи відповідно до типів порушень; індивідуальні й групові форми, тривалість; умови (ресурсна, сенсорна кімната, медіатека); кількість занять за рівнями підтримки; структура заняття; компенсаторні можливості; адаптації й модифікації змісту навчальних предметів; корекційно-розвиткові стратегії в базовій школі. Практика: структура заняття з адаптаціями.

Тема 2.3. Сучасні методики й технології корекційно-розвиткової роботи; цифрові інструменти й ШІ-тренажери

Огляд методик і технологій; універсальний дизайн; арттерапевтичні, комунікативні, інформаційно-комунікаційні, музично-ритмічні й соціально-адаптивні технології; альтернативна й додаткова комунікація; асистивні й цифрові технології; адаптація середовища й матеріалів; травмочутливий підхід; здоров'язбережувальні практики; дистанційний і змішаний формати. Власний складник: доступні матеріали зі ШІ (спрощений текст, піктограми, озвучення, соціальні історії), ШІ-тренажер без програмування за принципами «один крок: одна дія», безпомилкового навчання, без таймера; облік маленьких кроків без ПІБ (QR), звіт для команди супроводу й батьків. Практика: два тренажери під цілі ІПР.

3.1. Орієнтовний перелік практичних завдань

1. Карта нормативних документів корекційно-розвиткової роботи свого закладу.
2. Добір корекційної програми й цифрових ресурсів для свого учня.
3. Знеособлений профіль потреб і план занять.
4. Структура корекційно-розвиткового заняття з адаптаціями.
5. Два ШІ-тренажери під цілі ІПР з офлайн-версією та звіт прогресу.

3.2. Орієнтовний перелік питань для самостійного опрацювання

1. Які документи визначають обсяг корекційно-розвиткових послуг для учня?
2. Чим відрізняються вимоги до цифрового матеріалу для учня з порушеннями зору й з РАС?
3. Чому дані про дитину не можна вводити в ШІ-сервіс?
4. Як виміряти маленький крок і показати його батькам?

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19 (дата звернення: 08.10.2026).

2. Про повну загальну середню освіту : Закон України від 16.01.2020 № 463-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20 (дата звернення: 08.10.2026).

3. Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників : постанова КМУ від 21.08.2019 № 800. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-п (дата звернення: 08.10.2026).

4. Про реалізацію експериментального проекту щодо закупівлі послуг з підвищення кваліфікації та супервізії педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти : постанова КМУ від 05.11.2025 № 1439. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1439-2025-п (дата звернення: 08.10.2026).

5. Про затвердження Державного стандарту базової середньої освіти : постанова КМУ від 30.09.2020 № 898. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-п (дата звернення: 08.10.2026).

6. Про затвердження професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти» : наказ МОН України від 29.08.2024 № 1225. URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/93546/ (дата звернення: 08.10.2026).

7. Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти : постанова КМУ від 15.09.2021 № 957. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/957-2021-п (дата звернення: 10.10.2026).

8. Про затвердження Положення про інклюзивно-ресурсний центр : постанова КМУ від 12.07.2017 № 545. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/545-2017-п (дата звернення: 10.10.2026).

9. Про затвердження Типового переліку допоміжних засобів для навчання (спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку) осіб з особливими освітніми потребами : наказ МОН від 23.04.2018 № 414. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0582-18 (дата звернення: 10.10.2026).

10. Про затвердження Типової програми підвищення кваліфікації вчителів-дефектологів та вчителів-логопедів закладів загальної середньої освіти : наказ МОН від 05.02.2026 № 187 (дата звернення: 10.10.2026).

Основна література

1. Корекційно-розвивальні технології навчання дітей з комплексними порушеннями розвитку : навч.-метод. посібник / за наук. ред. О. В. Чеботарьової, О. І. Мякушко. Київ : ІСПП імені Миколи Ярмаченка НАПН України, 2020. 558 с.

2. CAST. Universal Design for Learning Guidelines version 3.0. 2024. URL: https://udlguidelines.cast.org (дата звернення: 10.10.2026).

Додаткова література

1. Каталог грифів УІРО «Спеціальна освіта». URL: https://uied.org.ua (дата звернення: 10.10.2026).